

MILOSRDENSTVÍ PRO KULHAVÉ A MRTVÉ PSY

(2. SAM. 9, 1-13) – MAREK JONCZY

I. Kontext aneb absurdní rozhodnutí?

Dnes budeme sledovat text z II. Samuelovy 9. kapitoly 1-13 verše.

Předchozí osmá kapitola hovoří o Davidových vítězstvích nad okolními národy a zaznamenává úspěchy v jeho zahraniční politice. Devátá kapitola míří spíše k vnitropolitickým záležitostem. Určitě jste z dnešního textu postřehli, že hlavním námětem našeho uvažování budou témata jako právo, spravedlnost a zejména milosrdenství.

Pro starověkého čtenáře, znalého soudobých poměrů zaznívala tato témata ještě silněji. Král David je totiž umocnil zcela neobvyklými stanovisky. V prvním verši 13. kapitoly se David ptá: „Zůstal ještě někdo na živu ze Saulova domu, abych mu prokázal milosrdenství?“ Taková otázka by z úst pohanického panovníka nepřicházela v úvahu, a kdyby tak pouze za účelem do vraždění zbývajících potomků, kteří by mohli ohrozit jeho vládu tím, že si ji budou zpět nárokovat.

Již první verš nám tedy může napovědět záměr pisatele, zaznamenat tuto událost. David zaujímá na svou dobu politicky naprosto nestandardní, skoro až bláznivý postoj.

Absurdita Davidova jednání z pohledu jeho současníků šla ještě dále. V 7. verši čteme: „Vrátím ti všechna pole tvého děda Saula a budeš každodenně jíst u mého stolu“. Svému potencionálnímu nepříteli Mefibóšetovi tímto nabídl, nejenom život ale i majetek. Přizval jej také ke svému stolu, čímž z něj učinil příslušníka královské rodiny. Nikdo jiný takovou výsadu mít nemohl.

II. Milosrdenství pro Jonatána

Z pohledu Davidových současníků muselo jít o něco zcela nepochopitelného. Určitě zde zaznívala otázka: Proč to David dělá? Je opravdu tak neuvážený ve svém jednání?

Znalost příběhů z Davidova života, i náš dnešní studovaný text jasně říká, že jeho jedinou motivací k tomuto politicky nebezpečnému kroku bylo přátelství s Jonatánem – synem Saulovým. Jako jediný ze Saulova domu se totiž kdysi dávno pokorně sklonil před Božím soudem nad jeho otcem. A to i přesto, že tento soud pro něj znamenal ztrátu královského trůnu. Vůči Davidovi byl tak oddaný, že pro něho dal v sázku i svůj život v době, kdy o Davidově slávě nemohl ještě ani tušit. Pouze důvěřoval v dané Boží slovo.

Davidovo jednání dokazuje, že na svého přítele a jeho věrnost nezapomenul ani dlouho po jeho smrti. Sám zadal příčinu k tomu, aby našel Saulova potomka Mefibóšeta a vymanil jej z kletby zavržení a zániku.

III. Milosrdenství pro mrtvého psa

Co vlastně víme o Mefibóšetovi? Text říká, že žil v Lodebaru, což v překladu znamená „Nestojí za řeč“. I historické prameny potvrzují, že šlo o zcela bezvýznamné místo na vzdáleném místě v Zajordání.

Když Mefibóšetův otec a děd padli v bitvě na hoře Gilboa musel s celou Saulovou rodinou uprchnout. V 2. Sam 4,4. čteme, že při útěku pětiletý Mefibóšet vypadl chůvě, která jej nesla, a on ochrnul na obě nohy.

Úkryt v té době našel v domě Makíra, syna Amielova. Už jako chlapec se tak poprvé setkal s aktem milosrdenství. Makír totiž patřil mezi Davidovy stoupence a neměl sebemenší důvod ujmout se Saulova potomka. Přesto mu již tehdy poskytl útulek ve svém domě a zřejmě jej také vychoval.

Je patrné, že Mefibóšet si je vědom všech důsledků do kterých se nezaslouženě díky svému dědovi Saulovi dostal. Přesto je zajímavé, že nepřichází tento důsledek před krále Davida nějak omlouvat,

prosit nebo škemrat. Potvrzuje to i jeho hrdá zároveň lítostivá reakce vyjádřená v 8. verši „Co je tvůj služebník, že se obracíš k mrtvému psu, jako jsem já?“

V tehdejší době nešlo ani tak o nadávku nebo nějaké hanlivé vyjádření. Pes patřil stejně jako např. vepř k nečistým zvířatům. A protože se zvířata velice často používala k různým přirovnáním, tak i Mefibóšet vyjadřuje pomocí psa svůj vnitřní stav. Stav své hříšné podstaty, se kterou vlastně nemůže nic udělat. Jako by chtěl naznačit : „Vím, že nemám naději, ale já ji ani nehledám, pokud by měla být jen v tom zlořečeném psím životě. Když mám být tím psem, pak tedy raději mrtvým.“

IV. Milosrdenství pro kulhavé psy

Možná, že v tuto chvíli je ten správný čas položit si otázku, kde se v tomto příběhu ocitáme my. Není vám celý příběh nějak povědomý? Nepoznáváte se společně semnou v Mefibóšetovi? Není náhodou Mefibóšetův stav podobný s naší lidskou situací?

Mefibóšet ponechaný sobě samému ztratil veškerou lidskou nadějí. Je sice dítětem z královského rodu, ale všechno, co mu z této slavné skutečnosti zbylo, je jen hořké vědomí, že díky hříchu svého předka on zůstává pouze „kulhavým psem“. Nezaslouženě o všechno automaticky přišel. Než by dále snášel tento stav, raději volil smrt.

Do života Mefibóšeta se v osobě krále Davida postavilo druhé velké milosrdenství.

Nepřipomíná vám náhodou scéna, kdy se Mefibóšet poprvé ocitl před králem situaci, kdy se člověk poprvé setkal s Ježíšem a rozpoznává v něm svého Spasitele? V 6 verši čteme: „Když Mefibóšet, syn Jonatána, syna Saulova přišel k Davidovi, padl tváří k zemi a klaněl se“. Mefibóšet zde nepadl na kolena, aby uctíval člověka. Spíše padl na kolena, aby vyjádřil plné vědomí svého stavu. Král David pro něj zůstal jedinou nadějí, která mu ještě zbyla.

A jak reaguje David? „Neboj se. Rád bych ti prokázal milosrdenství kvůli Jonatánovi tvému otcí.“ Kolikrát již pro nás zaznělo z Hospodinových úst slovo: „Neboj se, tvůj Hospodin tě volá jenom proto, aby ti prokázal milosrdenství, kvůli svému milovanému synu Ježíši Kristu. Chce ti skrze něj vrátit všechno, co jsi v Adamovi ztratil, chce obnovit tvou ztracenou královskou důstojnost a zve tě ke svému královskému stolu.“

Náš příběh končí zajímavou informací: „Kulhal na obě nohy“. Leckterého čtenáře napadne, proč pisatel tuto informaci opakuje? Proč je pro něj tato skutečnost na závěr tak důležitá?

Určitě si vzpomenete na příběh Jáкова u potoka Jabok, který svedl svůj životní zápas s Bohem o požehnaní. Čteme sice, že vešlo slunce, ale od té doby kulhal. Stejně jako Mefibóšet poté co přijal královu milost, kulhal na obě nohy.

Kulhavost zde má především symbolický význam. Přijmutím Božího milosrdenství se totiž stáváme plně závislí na Bohu a naše nohy nás již nenesou jako dříve. Od teď potřebujeme denně podpírat, denně si uvědomovat, že získaná milost nám není dána jenom pro tuto chvíli, ale napořád.

V. Závěr – Staň se kulhavým psem

Takového milosrdenství si však budeme vážit jenom tehdy, staneme-li se „kulhavými psy“, jako byl Mefibóšet. Psy, kteří si znovu uvědomí svojí plnou závislost na svém Bohu skrze svého krále Ježíše Krista. Přezkoumejme své domnělé zdraví i své falešné jistoty. Vznese nad svým životem otazníky. Možná na jedinou zjistíme, stejně jako Mefibóšet, že jsme ve skutečnosti strašně slabí, chudí a neschopní a že naše jediná šance je se znovu poklonit před králem a celým srdcem přijmout nabízené a ničím nezasloužené milosrdenství.

AMEN